

Riktlinje

Fastställt av: Brita Winsa

Upprättat av: Elisabeth O Karlsson

Granskare: Nino Bracin

Organisation gäller inom: Hälso- och Sjukvårdsförvaltning, Privat primärvård

Vård till migranter

Förändringar från föregående utgåva

Dokumentet ersätter delar av den tidigare riktlinjen Hälsoundersökning av migranter, Utgåva nr 2.

Omfattning

Riktlinjen riktar sig till chefer och medarbetare i de patientnära verksamheterna i Region Västerbottens hälso- och sjukvårdsförvaltning samt de vårdgivare som ingår i hälsoval primärvård enligt Lagen om valfrihetssystem, LOV.

Relaterade dokument i ledningssystemet:

- Riktlinje Vaccination av migranter, dokumentnummer 66833
- Rutin Hälsoundersökning av migranter, dokumentnummer 66832
- Instruktion Hälsoundersökning, provtagning och vaccinering av migranter under 18 år, dokumentnummer 66835
- Instruktion Hälsoundersökning, provtagning och vaccinering av migranter från 18 år, dokumentnummer 66834
- Riktlinje Tandvård barn, ungdomar och unga vuxna 0-23 år - asylsökande, nyanlända samt andra migranter i Västerbotten, dokumentnummer 244772
- Riktlinje Tandvård för vuxna, 24 år och äldre, asylsökande, flyktingar samt andra migranter i Västerbotten, dokumentnummer 244763
- Rutin Asylsökande gravida

Utöver dessa dokument kan det även finnas andra dokument för stöd som tas fram inom enskilda verksamheter utifrån identifierade behov, dessa dokument finns inte alltid i LITA. Var också uppmärksam på att det kan tas fortlöpande beslut inom regionen som förändrar stöd, avgifter eller liknande.

Bakgrund

I Sverige finns många olika lagar och direktiv som styr individers rätt till hälso- och sjukvård med

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

målet att skapa en god hälsa och erbjuda vård på lika villkor för alla. Statens ansvar innefattar att respektera, skydda och uppfylla rätten till bästa möjliga hälsa. Det är ett krav som omfattar all personal och företrädare inom hälso- och sjukvården. Som en förlängning av gällande lagstiftning utgör denna riktlinje med angränsande rutiner och instruktioner grunden för att säkerställa en god vård och hälsa på lika villkor för asylsökande, personer som saknar giltiga tillstånd, nyanlända, flyktingar enligt massflyktingdirektivet och andra migranter vars behov riskerar förbises.

2015 fattade dåvarande landstingsstyrelsen i Västerbotten ett beslut om att asylsökande och personer som saknar giltiga tillstånd (personer i papperslöshet) ska ha rätt till vård på lika villkor som andra boende i länet. Beslutet togs med stöd av lagstiftningen och var grundat i Socialstyrelsens utlåtande om vårdetisk problematik kring begreppet "vård som inte kan anstå". Dessutom fattades beslutet om vård på lika villkor med omsorg för personalens arbetsmiljö då begreppet riskerar skapa otydlighet och merarbete.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att säkerställa att patienter med olika typer av migrationserfarenheter får den vård de har rätt till, samt ett gott och respektfullt bemötande. För detta krävs att regionens medarbetare som möter patienter känner till gällande lagstiftning och regionens beslut om rätt till lika vård.

Lagar och andra krav

Rätten till vård och hälsa för migranter av olika juridisk status regleras genom:

- VLL 2003-2015 Vård på Lika villkor. Beslut om lika villkor för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd i Västerbotten (i protokoll VLL 366:12-2015 §209)
- [Hälso- och sjukvårdslag \(2017:30\)](#)
- [Lag \(2008:344\) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.](#)
- [Lag om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd \(2013:407\)](#)
- [Förordning \(1994:362\) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar Svensk författningssamling 1994:1994:362 t.o.m. SFS 2019:1016 - Riksdagen](#)
- [Förordning \(2013:412\) om vårdavgifter m.m. för utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd Svensk författningssamling 2013:2013:412 t.o.m. SFS 2019:1093 - Riksdagen](#)
- [Smittskyddslag \(2004:168\)](#)
- Mål för förebyggande arbete mot hivinfektion, som grundar sig i Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (Prop. 2005/06:60), [Folkhälsomyndigheten HIV-](#)

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

strategi

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, Grundförfattning [SOSFS 2011:11](#) och ändringsförfattning [SOSFS 2013:25](#).

Övriga relevanta beslut:

- Direktiv 2001/55/EG (massflyktindirektivet). Länk till information från Migrationsverket [Information om massflyktsdirektivet - Migrationsverket](#)
- [FN:s Konventioner om mänskliga rättigheter](#)

Ansvar och befogenheter

Att ge vård enligt ovan beskrivna lagstiftningar är en skyldighet som alla verksamheter har. Enligt beslut från dåvarande landstingsstyrelsen 2015 har dessutom asylsökande och personer som saknar giltiga tillstånd (personer i papperslöshet) rätt till vård på lika villkor som andra boende i länet.

Verksamhetschef, enhetschef eller motsvarande ansvarar för att verksamheten arbetar utifrån denna riktlinje.

Hälso-, sjukvårds- och tandvårdspersonal ansvarar för att inom sin tjänst arbeta utifrån denna riktlinje.

Migrationshälsorådet ansvarar för att identifiera, initiera, styra och stödja spridning av bästa möjliga kunskap för hälso- och sjukvården och tandvården.

Beskrivning/Genomförande

Rätten till hälso- och sjukvård

Asylsökande m.fl.

Asylsökande vuxna, samt övriga som innefattas i lag och hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. (2008:344), har rätt till vård på samma villkor som andra boende i Västerbotten. Mödrahälsovård, vård vid abort, preventivmedelsrådgivning samt vård med stöd av smittskyddslagen är avgiftsfri. Övrig hälso- och sjukvård är subventionerad, se [Avgiftshandboken](#) för gällande avgifter. För barn gäller samma rätt som för andra barn boende i länet och all vård är avgiftsfri. Vid besök uppvisar asylsökande LMA-kort eller asylkvitto som bevis på att denne omfattas av lagen om mottagande av asylsökande (LMA). De som innefattas i EU:s massflyktsdirektiv går under samma lag så snart de beviljats uppehållstillstånd och fått ett uppehållstillståndskort (UT-kort), vilket inte beräknas ta lång tid. De får alltså inte ett LMA-kort under ansökningsprocessen som asylsökande. På UT-kortet bör framgå att personen täcks av LMA.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

2015 beslutade Regionstyrelsen att frångå begreppet "vård som inte kan anstå", som används i lagstiftningen, eftersom begreppet inte är förenligt med hälso- och sjukvårdslagstiftningen och de antagna vårdetiska principerna. Prioritering av vård ska därmed ske efter behov.

Vård till personer som vistas i landet utan giltiga tillstånd/personer i papperslöshet

För personer som vistas i Sverige utan giltiga tillstånd/personer som lever i papperslöshet så gäller vård på lika villkor som för övriga invånare i länet (enligt Regionstyrelsens beslut 2015). Detta gäller barn såväl som vuxna. Vad gäller kostnader och subventionerade avgifter för vård och läkemedel se [Avgiftshandbok](#) för mer detaljer. Vård som sker med stöd av smittskyddslagen, mödra- och förlossningsvård, samt vård vid abort är alltid avgiftsfritt. Personer i papperslöshet har även rätt till hälsoundersökning på samma sätt som asylsökande. Det finns inget bevis på papperslöshet utan personal ska lita på patientens uppgifter.

Kontakta varken Migrationsverket eller gränspolisen om patienten saknar tillstånd. Om polisen ringer - begär att få motringa. Efterfråga vilket lagrum/paragraf de åberopar (patientsäkerhetslagen kapitel 6 § 15). Först på en direkt fråga från Polismyndigheten om en fullt identifierbar person vårdas vid enheten för tillfället har vårdpersonalen skyldighet att uppges om så är fallet. Denna skyldighet gäller även för förfrågan från åklagare, skatte- och kronofogdemyndighet. Vid tveksamhet kontakta Region Västerbottens jurister, för att säkerställa rätt hantering.

Vård till nyanlända/övriga folkbokförda

Nyanlända och övriga folkbokförda migranter i Sverige (kvotflyktingar, arbetande, anhöriga, m.m.) har rätt till hälso- och sjukvård på samma sätt som alla andra svenska medborgare. Vårdavgifter är detsamma som för svenska medborgare.

Övriga tredjelandsmedborgare/besökande inom EU-EES

För övriga tredjelandsmedborgare såsom turister, de med uppehållstillstånd inom annat EU-land, m.m., se [SKR:s handbok för vård av personer från andra länder](#).

Tandvård

För personer 0-23 år som befinner sig i asylprocess, papperslöshet och de som omfattas av massflyktsdirektivet så gäller tandvård i samma utsträckning som för svenska medborgare i motsvarande ålder. Individer 24 år och äldre har möjlighet att söka akut tandvård (asyltandvård) vid länets Folktandvårdkliniker eller hos kliniker som har avtal med Regionen för asyltandvård för 50 kr per besök. Vid ett sådant besök utförs endast akuta insatser för att avhjälpa akuta besvär. Det är möjligt att fritt söka tandvård hos länets olika vårdgivare mot full betalning. Varken Regionen eller staten subventionerar ett sådant besök och kostnaden kommer att belasta den asylsökande enligt

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

tandvårdstaxa. Se riktlinjerna Tandvård barn, ungdomar och unga vuxna 0-23 år - asylsökande, nyanlända samt andra migranter i Västerbotten och Tandvård för vuxna, 24 år och äldre, asylsökande, flyktingar samt andra migranter i Västerbotten för mer information.

Hälsoundersökning

Asylsökande m.fl. (bl.a. de som täcks av massflyktsdirektivet) och personer i papperslöshet har rätt till en hälsoundersökning enligt lag. Se rutin Hälsoundersökning för migranter för information om tillvägagångssätt.

Barn som far illa

Uppmärksamma barn som far illa eller riskerar att fara illa. Anmälan till socialnämnden enligt 14 kap. 1§ SoL. [Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn](#)

Migrationsbegrepp

Flyktingbegreppet

Inte alla som beviljas asyl i Sverige är flyktingar i ordets formella mening. För att få flyktingstatus måste man uppfylla något av kraven i Genèvekonventionen från 1951:

S.k. konventionsflykting är den som har skäl att vara rädd för förföljelse i sitt hemland på grund av:

- sin ras
- sin nationalitet
- sin religiösa eller politiska uppfattning
- sitt kön eller sin sexuella läggning
- att han eller hon tillhör en viss samhällsgrupp

Massflyktsdirektivet

Direktiv 2001/55/EG, också benämnt massflyktsdirektivet. Personer faller under lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. vad gäller rätt till hälso- och sjukvård. Trots att de omfattas av LMA får dessa individer inte LMA-kort under ansökningsprocessen (som asylsökande), utan beräknas få ett uppehållstillståndskort (UT-kort) kort efter ansökan. På kortet bör framgå att de täcks av LMA. De har rätt till vård på lika villkor som andra boende i länet.

Kvotflykting

Sverige, liksom en rad andra länder, samarbetar med FN:s flyktingorgan UNHCR när det gäller skydd för svårt utsatta människor som befinner sig runt om i världen, bl.a. i olika flyktingläger. Regeringen fastställer varje år den kvot av flyktingar/skyddsbehövande som Sverige förbinder sig att ta emot via UNHCR.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Migrationsverket genomför delegationsresor till de av UNHCR prioriterade länderna för att på plats intervju personer och fastställa vilka som kan beviljas uppehållstillstånd enligt svensk lag. Personerna beviljas uppehållstillstånd på plats och flygs sedan till Sverige där kommuner har förberett ett mottagande och personerna får folkbokföra sig. Kvotflyktingar befinner sig alltså aldrig i en asylprocess utan har uppehållstillstånd från första dagen i Sverige.

Asylsökande

Personer som kommer till Sverige utan gällande uppehållstillstånd kan lämna in en asylansökan till Migrationsverket och åberopa skyddsskäl. Skäl för sådan ansökan kan t.ex. vara förföljelse, hot om tortyr, väpnad konflikt m.m. (se nedan). Om Migrationsverket bedömer att asylskäl saknas kan personer lägga framställan om verkställighetshinder (VUT) och under vissa förutsättningar göra ett spårbyte genom att söka uppehållstillstånd i Sverige för arbete.

Det är staten (Migrationsverket) som i första hand ansvarar för asylsökande, inte kommunen. Staten betalar ut dagersättning (enlig LMA) och ordnar vid behov boende och daglig sysselsättning. Asylsökande barn har rätt till barnomsorg och skola och Migrationsverket ersätter då kommunen för dessa kostnader. Asylsökande har inte rätt att folkbokföra sig och har därför inget personnummer vilket begränsar tillgången till bl.a. socialförsäkringssystemet. Däremot har varje asylsökande ett LMA-kort som kan användas i kontakt med t.ex. vården.

Alternativ skyddsstatus

Enligt svensk lag kan man ha asylskäl och beviljas uppehållstillstånd även om man inte uppfyller ovanstående krav för att betraktas som flykting. Den som t.ex. riskerar att utsättas för tortyr eller kroppsstraff eller som inte kan stanna i sitt hemland p.g.a. väpnad konflikt m.m. kan beviljas uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande.

Synnerligen ömmande omständigheter

Om man inte är att betrakta som vare sig flykting eller alternativt skyddsbehövande kan man i vissa fall ändå beviljas uppehållstillstånd med hänsyn till synnerligen ömmande omständigheter (det som tidigare kallades humanitära skäl). Svår sjukdom där vård inte finns att tillgå i hemlandet kan vara en sådan omständighet.

Barn utan vårdnadshavare, s.k. ensamkommande barn

Barn/ungdomar under 18 år som kommer till Sverige utan föräldrar eller andra vårdnadshavare och söker asyl benämns ofta ensamkommande barn. Dessa barn placeras initialt i ett tillfälligt ankomstboende för att så snart som möjligt kommunplaceras. Kommunens socialtjänst utreder

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

barnens behov och placerar vanligen barnen i HVB-hem, familjehem eller möjligen släkthem. Även om permanent uppehållstillstånd (PUT) beviljas fortsätter barnen att vara placerade av socialtjänsten till dess man är myndig eller ännu längre om behov finns.

När barnen är asylsökande förordnar överförmyndare en god man att företräda barnet. Om barnet beviljas PUT utser istället domstol en särskild förordnad vårdnadshavare att representera barnet fram till myndighetsdagen

Anknytning/familjeåterförening

Personer vars anhöriga har uppehållstillstånd i Sverige kan ansöka hos Migrationsverket om uppehållstillstånd på anknytning. Detta kallas ofta familjeåterförening när det gäller anknytning till tidigare asylsökande. Ansökan lämnas in via svensk ambassad i hemlandet och tillståndet måste vara klart innan man reser till Sverige (man kan därför inte heller lämna in en ansökan på plats i Sverige). Grundregeln är att make/maka och barn under 18 år kan ansöka om familjeåterförening. För minderåriga barn i Sverige kan också föräldrar ansöka. Anhöriga som beviljas uppehållstillstånd har i likhet med kvotflyktingar sitt tillstånd klart när de reser in i Sverige. Beroende på vilket typ av tillstånd som den boende i Sverige innehar (dvs. tillfälligt eller permanent) kommer detta även att påverka vilket tillstånd den anhöriga kan få. I de flesta fall ställs försörjningskrav på den anhöriga i Sverige för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas.

Nyanländ

Begreppet "nyanländ" används ibland i olika betydelser men vanligtvis som beteckning för personer som beviljats uppehållstillstånd i Sverige som flykting (kvotflykting eller genom asylprocess), skyddsbehövande eller anhörig till dessa grupper. Tidsperioden för att räknas som nyanländ är vanligen de första 24 månaderna i Sverige.

Permanent uppehållstillstånd (PUT)

Permanent uppehållstillstånd är ett tidsmässigt obegränsat uppehållstillstånd och är folkbokföringsgrundande oavsett grund till beslutet. Det kan beviljas till asylsökande, anhöriga till flyktingar, skyddsbehövande m.fl. Den som haft ett arbetstillstånd i totalt fyra år kan beviljas PUT och även personer som tidigare haft tillfälliga uppehållstillstånd kan få PUT om skäl föreligger. En person med PUT har samma rättigheter och skyldigheter som en person med svenskt medborgarskap med några undantag:

- Den som döms för ett allvarligt brott som medför mer än två års fängelse riskerar utvisning.
- Man kan inte ansöka om svenskt pass.
- Man får, i de flesta fall, inte rösta i svenska val.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) och Upphålls- och arbetstillstånd (UAT)

Upphållstillstånd begränsas i tid av olika skäl. Anhöriga till en person bosatt i Sverige, oftast partner eller barn under 18 år, får ofta till en början ett uppehållstillstånd på två år för att säkerställa att relationen är seriös innan man beviljar permanent uppehållstillstånd.

Arbetstillstånd (AUT) kan beviljas för personer som vill arbeta i Sverige. AUT beviljas normalt för kortare tidsbegränsade perioder men kan förlängas i upp till fyra år. Personer med tillfälliga uppehållstillstånd/arbetstillstånd på minst ett år har samma rättigheter som personer med PUT.

Personer som saknar giltiga tillstånd/Personer i papperslöshet

Papperslöshet innebär brist på giltigt tillstånd och inte brist på t.ex. ID-handling. Det är därför inte ovanligt att en person i papperslöshet innehar ID-handling såsom t.ex. hemlandspass. Det finns dock inget bevis på papperslöshet, utan personal ska lita på vad vårdsökande/patient säger.

Personer lever i papperslöshet av olika orsaker. Vissa kommer in i landet utan giltiga uppehållstillstånd och ansöker aldrig om sådant på grund av exempelvis trafficking. Sen finns de som fått avslag på sin asylansökan och väljer att stanna kvar i landet även efter beslut om utvisning vunnit laga kraft. Även vissa EU/EES-medborgare kan (prop. 2012/13:109, s. 41) omfattas av benämningen om de vistas i landet under mer än tre månader och saknar uppehållsrätt eller uppehållstillstånd.

Ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft preskriberas efter fyra år och då kan en ny asylprocess påbörjas. Personens juridiska status ändras då från papperslös till asylsökande igen.

Upphållsrätt för EU-medborgare

För EU-medborgare (d.v.s. den som har ett medborgarskap, inte bara uppehållstillstånd, i ett annat EU-land) gäller principen om fri rörlighet inom EU. Man behöver inte ansöka om visum eller uppehållstillstånd för att bo, vistas, studera och arbeta i annat EU-land. Däremot måste man uppfylla vissa andra krav. En EU-medborgare som vill flytta till Sverige, folkbokföra sig och komma i åtnjutande av vårt socialförsäkringssystem måste registrera sin uppehållsrätt hos Migrationsverket senast tre månader efter inresa. För att registrera sin uppehållsrätt måste man styrka att man kan försörja sig via arbete eller sparade tillgångar. Upphållsrätten gäller tillsvidare och omvandlas efter fem år till en permanent uppehållsrätt motsvarande PUT. EU-medborgare kan ansöka om uppehållskort (UK) som bevis på att de har uppehållsrätt i landet, men detta är ingen nödvändighet.

Svenskt medborgarskap

En person med permanent uppehållstillstånd kan ansöka om svenskt medborgarskap efter tidigast 4-8 år beroende på om man har flyktingstatus eller inte, om man kan styrka sin identitet och om man

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

inte har skulder eller begått brott.

Tredjelsmedborgare

Personer som är medborgare i ett land utanför EU-EES. Oftast används begreppet för de tredjelsmedborgare som inte är folkbokförda i landet, så t.ex. de som är på besök med turistvisum eller har uppehållstillstånd i ett annat EU-land.

Nyttjande av tolk

Vårdgivaren är skyldig att anlita tolk om personen inte behärskar svenska språket. För en korrekt bedömning är adekvat tolkhjälp av allra största värde. Fråga personen innan besöket om du är osäker ifall att tolk behövs. Se mer om regionens [rutiner kring språktolktjänster](#).

Likvärdigt bemötande

Mötet mellan vårdpersonal och patient är centralt i hälso- och sjukvårdens uppdrag. Det är i mötet som vi kan förstå den vårdsökandes behov, kan individanpassa vårdinsatser och skapa tillit. Men vi får inte glömma att de vi möter i regel befinner sig i en ojämlik maktsituation gentemot oss som arbetar inom vården. Många personer som lever i papperslöshet, genomgår en asylprocess eller är på flykt har erfarenheter av traumatiska upplevelser som påverkar både hälsa och inställning till omgivningen (upplevelser av tillit m.m.). I samtalet är viktigt att som vårdpersonal försöka skapa tillit och ställa frågor på ett enkelt och tydligt sätt.

En särskild aspekt som är viktig att ta hänsyn till som hälso- och sjukvårdspersonal, är de skydds- och riskfaktorer som en person kan bära med sig sen innan. Skyddsfaktorer är både de inre egenskaper som hjälper en att hantera motgångar, och yttre skyddsfaktorer såsom sociala kontaktnät, sysselsättning eller ett fungerande vårdssystem.

Att inte följa normer och förväntningar utifrån könsidentitet, könsuttryck eller sexuell identitet kan få konsekvenser för den allmänna hälsan. Transpersoner är en extra utsatt grupp och rätten till stöd och jämlik vård, med särskild hänsyn till individens kroppsliga integritet, behöver säkras. Att ha migrationserfarenhet utgör en risk för sämre hälsa och att i större utsträckning utsättas för diskriminering och hatbrott. Kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och kännedom om rättigheter gällande stöd, vård och behandling kan vara begränsade, liksom möjligheten att ta till sig kunskap och information på svenska.

Erfarenheter av dåligt bemötande i kontakt med myndigheter eller avsaknaden av ett tryggt och fungerande vårdssystem från hemlandet, kan utgöra riskfaktorer som försvårar vårdmötet. För vården kan detta innebära ett större behov av att skapa en upplevelse av trygghet och ett stabilt

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

sammanhang i kontakt med hälso- och sjukvården.

Reservnummer

För skapande av reservnummer, se [Beställning reservnummer \(dok.nr. 239514-R1\)](#)

Avgifter

För gällande avgifter, se [Avgiftshandboken](#).

Läkemedel

Vad gäller förskrivning av läkemedel så är processen lite annorlunda för personer som inte är folkbokförda, t.ex. asylsökande, de som innefattas i massflyktsdirektivet och personer i papperslöshet. På receptet ska framgå personens juridiska status och att läkemedel subventioneras. Receptet ska sedan skickas till specifikt apotek i överenskommelse med patienten. För receptbelagda läkemedel är egenavgiften 50 kr för läkemedel inom läkemedelsförmånen om de är utskrivna vid ett och samma tillfälle.

För de som täcks av LMA (asylsökande m.fl.) finns möjlighet att ansöka om särskilt bidrag för sjukvårds- och läkemedelskostnader om de kommer upp i en viss summa. Det är därför viktigt att uppmana asylsökande att spara alla kvitton.

Färdbevis

Patienter som är asylsökande kan inte få ut något bidrag för sina resor till och från sjukvården eller tandvården, då de som inte är folkbokförda saknar möjlighet att öppna bankkonto i Sverige. För att underlätta resande till och från vårdinrättning har Region Västerbotten träffat en överenskommelse med Länstrafiken om utfärdande av färdbevis som gäller som biljett på Länstrafikens bussar. Denna möjlighet till färdbevis gäller för både asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet.

Färdbevis kan endast utfärdas på linjer som trafikeras av Länstrafiken, d v s ej tåg eller lokala busslinjer. Färdbevis ska endast utfärdas till patienter som har giltigt LMA-kort eller UT-kort.

Färdbeviset tas fram i PDF-format från en [länk på linda](#) och vårdgivaren kan skicka ut ifyllt dokument till patienterna i samband med kallelse till vård/tandvård. Den vårdenhet som kallar patienten utfärdar också färdbeviset. Färdbeviset är lösenordskyddat. Kontakta *Enheten för sjukresor* för att få lösenordet.

Regionen har ett avtal med Röda Korset angående diagnosticering och behandling av krigsskadade. Besök på Röda Korsets behandlingscenter omfattas av regionens regelverk för sjukresor.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

För frågor om sjukresor kan man vända sig till Enheten för sjukresor:

Telefon: 090-785 75 55

Mail: sjukresor@regionvasterbotten.se

Adress: Sjukresor, 901 85 Umeå.

IOP med Röda Korset

Region Västerbotten har slutit ett IOP (Idéburet offentligt partnerskap) med Röda Korset om att Röda Korset ska tillhandahålla specialiserad vård och behandling av krigs- och tortyrskadade flyktingar samt personer i asylprocess och papperslöshet. Målgruppen består av krigs- och tortyrskadade personer över 16 år som lider av postraumatiskt stressyndrom eller annan svår psykisk påverkan som följd av upplevelser av krig, tortyr eller systematisk förföljelse.

Patienter kan remitteras från hälso- och sjukvården inom Region Västerbotten, eller söka själv genom egen vårdbegäran. Behandlingscenter Skellefteås [kontaktuppgifter](#) och [remissblankett](#).

I överenskommelsen ingår att Röda Korset ska ge utbildning till personal inom Region Västerbotten när detta efterfrågas, dock högst vid fyra halvdagstillfällen per år.

Fördjupad information

Barn

- Barnhälsovårdens [Metodpärm](#) finns på Linda (Vårdpraxis-Läkare-Barn-Barnhälsovård)
- [Rikshandbok barnhälsovård](#)
- [Socialstyrelsens information om anmälan om barn som far illa](#) enligt 14 kap. 1§ SoL
- [Unicef Handbok Möta barn på flykt](#)
- [Webbsida från SKL](#) med omfattande material och information. T.ex. Informationsmaterial om PTSD hos barn, Arabiska

Jämlik vård – perspektiv migration och rasism

- [Jämlik sjukvård – en webbutbildning om rasism och likvärdigt patientbemötande](#). Intern utbildning på ca 60-75 min på Lärande Region.
- [Jämlik sjukvård – en webbutbildning om juridisk status och rätten till vård](#) (trots att de inte omnämns innefattas även de flyktingar som kommer med massflyktingdirektivet).

Sexuell hälsa

- [SRHR-knipa - alla språk \(vgregion.se\)](#) och [HBTQ-knipa - alla språk \(vgregion.se\)](#) Bildstöd

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

för att tala om sexuell hälsa reproduktion och rättigheter och hbtq.

- [Människokroppen och dess funktioner](#). Broschyr med bilder och enkel text om kroppen och preventivmedel. Bra för personal som med bilder vill förklara hur olika organ fungerar. Svenska, engelska och arabiska
- [Om hbtq-personers rättigheter för unga nyanlända på sju språk](#). Broschyr från RFSL, engelska, arabiska, dari, somaliska, persiska och kurmanji, samt svenska och på lätt svenska
- [Youmo](#) är en webbplats med information om sex, hälsa och relationer på lättläst svenska, engelska, dari, arabiska, somaliska och tigrinja
- [Könsstymning av flickor och kvinnor](#). Socialstyrelsens webbutbildning till sjuksköterska, barnmorska eller läkare och som möter flickor som har blivit eller riskerar att bli könsstympade.
- [Nästan allt om sex i Sverige](#)
En youtube-serie om sexuell hälsa riktad till unga nyanlända, textad på dari, arabiska, persiska, somaliska, tigrinja och engelska.
- [RFSL Newcomers](#)
En verksamhet för nyanlända, asylsökande och papperslösa hbtq-personer. I Västerbotten finns verksamhet i Umeå och Skellefteå.

Psykisk hälsa

- [Vägledning för bedömning av vårdnivå Primärvård – BUP 210630](#)
- [Arbets- och ansvarsfördelning mellan primärvård och psykiatri 201221](#)
- [Webbsida från SKL rörande Uppdrag Psykisk hälsa](#) med insamlat material och information från hela landet. T ex Kommunikationsstöd för samtal med personer som varit med om flykt, Manual för psykoedukativa grupper inom första linjen, Självhjälp vid stress och trauma, Kulturformuleringsintervju,Handledning till personal för diagnosstöd, Webutbildningar, strukturerade screeningformulär för olika typer av psykisk ohälsa
- [Världshälsoorganisationen \(WHO\) har ett material](#) på flera språk, med olika strategier och ”verktyg” som kan användas för personer som lever eller har levt under stress. Materialet riktar sig till alla olika sorters stress, där krig, våld och flykt nämns som några av orsakerna.

Våld i nära relationer

- [Vårdprogram Våld i nära relation/Riktlinjer och rutiner](#)
Region Västerbottens styrande dokument inom området våld i nära relationer.
- [Infogeneratoren](#)
Information om våld i nära relationer på 24 olika språk från Länsstyrelserna

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

- [Hedersrelaterat våld och förtryck](#)

På hemsidan finns bland annat en webbutbildning och information om hedersrelaterat våld från Länsstyrelsen Östergötland.

- [Kvinnofridslinjen.se](https://www.kvinnofridslinjen.se)

Information på olika språk. Kan också nyttjas av yrkesverksamma. Tel 020-50 50 50.

Dokumentation och arkivering

Reservnummer

För skapande av reservnummer, se [Beställning reservnummer \(dok.nr. 239514-R1\)](#)

Historik

Dokumentet ersätter delar av den tidigare riktlinjen Hälsoundersökning av migranter, Utgåva nr 2.

Utarbetat av

Nino Bracin, Chefläkare Hälsa- och sjukvårdsstaben

Karin Sunnegårdh-Grönberg, Övertandläkare, Tandvårdsstrateg

Martin Gode, Folkhälsoenheten

Maria Stefansson, Folkhälsoenheten

Referenser

[Avgiftshandboken](#)

[SKR:s handbok för vård av personer från andra länder](#)

[Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn](#)

[Beställning reservnummer \(dok.nr. 239514-R1\)](#)

[Rutiner kring språktolkjänster](#)

[Sjukresor](#)

Röda korsets Behandlingscenter Skellefteås [kontaktuppgifter](#) och [remissblankett](#)

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.